

DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

Sèrie P - Número 40 / II Legislatura / Quart període

Dimarts, 8 d'octubre de 1985

Presidència del Molt Honorable Sr. Miquel Coll i Alentorn

Sessió Plenària núm. 37

Primera reunió

SUMARI

La sessió s'obre a les onze del matí i onze minuts.

Debat sobre l'orientació política general del Consell Executiu (Punt únic de l'ordre del dia.)

Exposició : *M. H. Sr. President de la Generalitat (p. 1860), la qual es descabdella en els punts següents :*

Finançament general (p. 1860).

Finançament de la sanitat (p. 1861).

Balanç provisional de l'Estatut (p. 1863).

Obra de govern (p. 1865).

Ensenyament (p. 1865).

Sanitat (p. 1866).

Habitatge (p. 1866).

Esports (p. 1866).

Infraestructura (p. 1866).

Foment de l'activitat econòmica (p. 1867).

Treball (p. 1868).

Governació (p. 1868).

Cultura (p. 1868).

Justícia (p. 1868).

Modernització (p. 1869).

Actuació parlamentària (p. 1869).

Balanç del país (p. 1870).

Perspectives de futur (p. 1871).

La sessió se suspèn a la una del migdia i cinc minuts.

SESSIÓ PLENÀRIA Núm. 37

La sessió s'obre a les onze del matí i onze minuts. Presideix el M. H. Sr. President del Parlament, acompanyat de tots els membres de la Mesa, la qual és assistida per l'Oficial Major i el Lletrat Sr. Vintró.

Al banc del Govern seu el M. H. Sr. President de la Generalitat, acompanyat de tots els H. Srs. Consellers.

Ordre del dia

Punt únic : Debat sobre l'orientació política general del Consell Executiu.

El Sr. PRESIDENT : Comença la sessió.

D'acord amb l'article 119 del Reglament d'aquesta Cambra, la present sessió tindrà un únic punt de l'ordre del dia, que és Debat sobre l'orientació política general del Consell Executiu. Naturalment, el debat ha de començar amb la intervenció del Molt Honorable senyor President de la Generalitat, al qual tinc el gust de donar la paraula.

El Sr. PRESIDENT DE LA GENERALITAT (Jordi Pujol i Soley) : Molt Honorable senyor President, senyores i senyors Diputats, començo donant-los la relació dels diversos temes que tocaré en el meu discurs.

El meu parlament tindrà una primera part dedicada a finançament en general, finançament de la sanitat, i el que se'n podria dir el balanç provisional de l'Estatut —i això ho vull dir amb tota la precisió—, el balanç provisional de l'Estatut d'acord amb la lectura que se'n fa i que es fa del Títol VIII de la Constitució. En la segona part presentaré el balanç del que hem fet, el que ha fet el Govern de la Generalitat, i el balanç del país, és a dir, miraré d'explicar quin és, segons el meu parer, l'estat del país. A partir d'aquí, analitzaré les nostres possibilitats de reacció davant les dificultats que tenim. I la tercera part, la dedicaré a analitzar algunes perspectives concretes de futur perquè, malgrat el caràcter innegablement crític del moment actual, el meu discurs continuarà estant situat, com el de l'any passat i com el de fa dos anys, i en el fons del fons com el de sempre, sota el signe del renovament del país i també de la confiança en la capacitat de Catalunya de resoldre positivament el gran repte, el gran desafiament de la modernitat.

Comencem, doncs, pel finançament general. Sobre aquest tema, els estalviaré tot el que en podríem dir la prehistòria, l'edat antiga, l'edat mitjana, tot i que són bàsiques per a entendre l'edat moderna i l'edat contemporània del tema. Però surto de la base que vostès ja coneixen els antecedents, i, per tant, no m'aturo ni en com es varen fer les clàusules financeres de l'Estatut ni en per què es varen fer així, ni per què l'Estatut català no va incorporar la figura del concert econòmic, ni per què es va incloure a l'article 45 la revisió i la implantació d'un nou sistema, al cap de sis anys. No els parlaré del que va signifi-

car la LOFCA, que, de fet, va tenir un significat negatiu per a nosaltres, ni de l'informe dels tècnics de 1981, que va configurar el que havien de ser els articles 16 i 17 dels pactes autonòmics que varen signar la UCD i el PSOE —i aquests articles foren molt negatius per a nosaltres.

També els faré mercè de tot el referent a l'efecte financer, i de com i per què després, en gran part, ha anat desapareixent; en part, a causa de l'aplicació, al nostre entendre, anticonstitucional que el Govern fa de la Disposició transitòria primera de la LOFCA, a través de l'anomenat efecte o sistema *deslizante*. No caldrà tampoc que els recordi l'acord Trias-Añoveros i el que hauria significat la seva aprovació, ni tampoc per què no es va aprovar. I forma, finalment, part també d'aquest capítol, que em limito a recordar de passada, l'acord al qual vàrem arribar el President del Govern central, senyor Felipe González, i jo mateix a la tardor de 1983. De tot aquest període, em limitaré a dir només quatre coses que tenen una certa significació general.

La primera, que el sistema, que ja no era bo d'entrada, s'ha anat agreujant amb el temps a través de la LOFCA, dels acords autonòmics UCD-PSOE i de la forma —repeteix, al nostre entendre, més d'un cop anticonstitucional— com l'actual Govern —Govern central— aplica els textos legals a l'hora de fixar els percentatges de participació de les comunitats autònomes i de fer els pressupostos.

La segona cosa és que tots els qui coneixen el tema —que fins ben recentment, per desgràcia, han estat molt pocs— saben que el sistema és dolent, en general, i que, concretament, és molt discriminatori contra Catalunya. Podria dir-se que creixentment discriminatori. Per això tots ells fa temps que privadament reconeixen —i alguns ho han fet públicament, i els ho agraeixo— que la Generalitat no podia evitar l'endeutament.

La tercera cosa de fort contingut polític és que tot això ens planteja una pregunta. La pregunta és : quina mena d'autonomia volem? Perquè això va lligat amb els pressupostos, amb els pressupostos en la seva quantitat i en la manera com es fan. Volem un ens pagador o un ens amb poder polític? Volem una autonomia que gestioni estrictament els serveis, i encara disminuïts en les seves dotacions —com espero poder demostrar en un moment o altre d'aquest debat—, o bé una autonomia amb iniciatives polítiques, econòmiques, socials i culturals pròpies? Volem una autonomia amb quasi tot el diner captiu, o una autonomia que pugui tenir Sindicatura de Greuges, o que pugui tenir un Parlament amb entitat real? No aquell Parlament que deia en Martín Villa, que havia d'estar constituït pels Diputats i els Senadors de Madrid, pels Diputats provincials, reunir-se un cop cada tres mesos i, a més, no cobrar. ¿Volem una autonomia amb aquestes possibilitats, o volem simplement una autonomia amb el diner captiu i purament gestora de serveis perifèrics de l'Administració de l'Estat? Volem una autonomia que pugui tenir un Consell Consultiu,

que evidentment no és pagat per l'efecte financer, que pugui dur a terme una política de modernització en el camp de la justícia, en el camp de l'ensenyament, que evidentment això tampoc no és pagat per l'efecte financer, o que pugui dur a terme una política industrial o de disseny o del que sigui, o que pugui dur a terme, per exemple, una política lingüística, que òbviament això no és pagat per l'efecte financer, perquè no és part de cap transferència, de cap traspàs. Una pregunta de transcendència política.

I la quarta cosa que he de dir és que aquest sistema progressivament dolent l'hem anat trampejant, de vegades amb mitjos pedaços una mica atípics —no temin, d'acord amb el Govern central— i, en bona part, amb l'endeutament, però sempre, i ho subratllo, sempre esperant la solució definitiva i el canvi de mètode, és a dir, la revisió del sistema. Res era irremeiable si arribàvem als sis anys en situació no irrecuperable. I aquest és el cas, afortunadament; estiguin tranquils: la situació és recuperable. Però, al nostre entendre, ara ha arribat el moment d'aquest canvi. Ha arribat, primer, entenem nosaltres, perquè legalment correspon que el Pressupost del 86 ja tingui en compte la nova fórmula de finançament. I segon, perquè ja és molt evident, ja no gosa discutir-ho ningú i està acceptat per tothom, que el sistema actual és dolent, és dolent sense paliatius.

Si volen, de tot això, del que ara els dono el que en podríem dir una mena de fugaç fotografia aèria, demà en podem parlar llargament. Jo ara en tinc prou de recordar-los quin és el resultat de tot això. El resultat de tot aquest procés que només hem —diguem-ne— esbossat, quin és? Són uns nombres molt senzills, són aquests nombres.

Les comunitats forals representen el 7,1% de la població de l'Estat i se'ls aplica el 24,5% dels recursos —recursos globals, ara em refereixo; no solament inversions, sinó també subvencions, funcionament, despeses, etcètera: 7,1, 24,5. Les comunitats de règim general representen el 92,9% de la població, i se'ls aplica el 79,5 dels recursos. Això significa que, de mitjana, cada habitant de les comunitats forals rep 93.000 pessetes per persona, i les altres, 27.000: 93 i 27. Aquestes dades que els he donat són dades de la Direcció General de Coordinació amb les Hisendes Territorials, de l'Administració central.

Pel que fa estrictament al cost efectiu, tal com ha quedat definit des de 1981 pels experts d'UCD i del PSOE, és a dir, incloent personal, despeses de funcionament i inversió de reposició, pel que fa a això, Catalunya rep, per habitant, 16.684 pessetes, mentre que les comunitats autònomes amb el mateix nivell aproximat de serveis en reben fins a un màxim de 29.797, amb una mitjana de 22.003. He d'advertir que aquestes diferències no són lògiques, en aquest cas, perquè en el del cost efectiu no entren, o no han d'entrar, elements de compensació. Per tant, 93 i 27, per una banda; 29, 22 i 16, per l'altra.

Fixem-nos ara en els recursos destinats a inversió; no a inversió de reposició, que això forma part del cost efectiu, sinó simplement a inversió nova. Aquests recursos són de dues menes: els del Fons de Compensació Interterritorial i els de fora Fons. Se surt de la base que el Fons serveix per compensar, per equilibrar, i que, per tant, ha de ser desfavorable a les zones amb renda més alta —el cas de Catalunya. Veiem ara què passa.

El que per terme mitjà rep cada Comunitat per càpita a través del Fons és de 5.440 pessetes, i Catalunya en rep 2.962,

és a dir, el 54% de la mitjana, no de la xifra més alta, sinó de la mitjana. O sigui que és una bona compensació; per això, evidentment s'accepta, nosaltres ho acceptem. Entenc que ho hem d'acceptar en nom de la solidaritat. Ara, lògicament, les inversions fora Fons no han de ser compensatòries; en tot cas, ho haurien de ser molt poc. Doncs no, fora Fons la mitjana és: 6.198, i Catalunya en rep 2.807, per persona, és a dir, el 49,5%, o sia, que rebem menys fora Fons, que no és compensatori, que per Fons, que és compensatori; cosa que, de fet, això sol ja indica que el sistema és literalment un absurd i un desgavell.

I sumant Fons i fora Fons la mitjana és 11.638, i el que toca a cada català és 5.769. O sia que els nombres són 93 i 27; 29, 22 i 16, i 11 i 5. Aquest és el resultat del procés. I davant d'aquests nombres ningú, absolutament ningú, no replica. Ningú no nega la discriminació que representen, ni ningú no nega que un sistema que dona aquests números i que funciona d'aquesta manera és dolent; és un sistema que no funciona i que s'ha de canviar, que és el que demanem de fa temps, i que el mateix President González va admetre en el debat parlamentari d'octubre de l'any passat. Va parlar de «la necesidad de cambiar el sistema» per diversos motius, el primer dels quals era —paraules textuais del President— «la concurrencia del período transitorio previsto, tanto en el caso de Cataluña como en el de las comunidades autónomas que han completado el traspaso de servicios o bien por el plazo de seis años o por haber completado sus traspasos». I la resolució votada en el Senat, naturalment amb els vots socialistes —altrament no hauria pogut ser—, votada en el Senat quan el debat sobre les autonomies del mes de febrer d'enguany, també ho admetia i deia: «El Senado insta al Gobierno para que inicie con las comunidades autónomas el proceso de elaboración del sistema definitivo de financiación de aquéllas —de les comunitats—, de acuerdo con los principios constitucionales de autonomía financiera, equilibrio económico y solidaridad interterritorial».

Va ve de recordar-ho, perquè les declaracions que últimament fan alguns representants del Govern, començant pel senyor Guerra, no parlen mai de la suficiència de l'autonomia financera; parlen de la solidaritat, de la Generalitat, però no parlen ni de l'autonomia, ni de la suficiència.

En el meu discurs sobre política general del mes de setembre de l'any passat, em vaig comprometre a presentar a primers d'any una proposta de nou finançament autonòmic que, a més, fos generalitzable a tot el sistema. És el que varem fer, exactament, el dia 18 de febrer, prèvies dues cartes meves al President del Govern del 22 i del 31 de gener, la segona d'elles de sollicitud formal, molt formal, d'obertura de negociacions —deia jo— per a la revisió del finançament d'acord amb l'article 45 de l'Estatut.

De totes les cartes, visites, entrevistes, telefonades, fins i tot de les moltes, no sé si vuit o deu resolucions unitàries de la Comissió Mixta que hi ha hagut des d'aleshores, els en faré mercè. El que compta és que no hi ha un nou sistema de finançament, avui no hi ha un nou sistema de finançament, i que, la veritat és que ni tan sols hi ha hagut resposta a la nostra proposta del 18 de febrer.

Com a fet nou molt recent —de divendres passat—, molt recent i positiu, hi ha que el President González ens ha dit que d'aquí al 31 de desembre s'elaborarà el nou sistema definitiu. Una solució definitiva vol dir canviar la LOFCA i la Llei del

Fons. Vostès ja s'adonen que això significa..., les dificultats tècniques i polítiques d'això, però el cas és, i això és bo —ho repeteixo i ho subratllo— que hi ha aquest compromís.

Només una observació vull fer respecte a aquest compromís. Quan el 81 i el 82, a través dels pactes autonòmics, es va acabar d'establir el sistema ara mateix vigent de finançament, ho varen fer l'UCD i el PSOE, sols, sense intervenció de la Generalitat, ni de les comunitats autònomes, i nosaltres ens oposem que això es repeteixi ara amb el PSOE i amb AP. Les comunitats autònomes —i concretament la Generalitat— han de ser presents en tot moment en aquesta negociació.

Repeteixo, doncs : hi ha el compromís, que deia, del President, i això és bo. Però, mentrestant, què passa? Mentrestant, què hi ha? Mentrestant el que hi ha és el Pressupost del Govern central, del Ministre Solchaga, del Govern. I aquest Pressupost, què significa? Significa que a l'hora d'elaborar el Pressupost de la Generalitat del 86, l'ingrés que tenim és de 172.000 milions, més els ingressos propis —el bingo, l'impost del bingo, les diputacions, les aportacions que ens fan les diputacions, les taxes. El Pressupost del 85, inclosos els ingressos propis —del 85, no del 86—, és de 217.000. I amb això tenen, doncs, un bon punt de referència, 172.000 més —i després parlaré dels ingressos propis—, i, com a punt de referència, 217.000 milions del Pressupost del 85, comptant les aportacions de l'Administració central, els ingressos propis i l'endeutament.

Naturalment, tots vostès es pregunten, i el país, l'opinió pública es pregunta : poden haver-hi més ingressos, és això realment la paraula última? Bé, naturalment, nosaltres continuarem intentant fins al darrer moment que hi hagi més ingressos, però no és gens segur. Intentarem, per exemple, que es tingui en compte que els ingressos que se'ns assignen preveuen un increment salarial de la funció pública del 6,5%, quan, en realitat, finalment ha estat del 7,2.

Si no es té en compte aquesta diferència del 0,7 —i, en principi, se'ns ha dit que no es vol tenir en compte, però és, evidentment, un tema sobre el qual hem d'insistir—, si això no es té en compte quedarem per sota del cost efectiu, cosa que no és legal.

A més, tenim el propòsit de fer, com un altre intent, que la moció unitària de la Comissió Mixta perquè el Pressupost estatal del 86 deixi oberta la possibilitat que el nou sistema sigui aplicat durant aquest exercici, tenim el propòsit de fer, dic, que aquesta moció unitària sigui presentada com a esmena durant la discussió pressupostària.

Hi ha un altre punt a vigilar i un altre moment en el qual hem d'estar amatents, que és com es farà i quan es farà —probablement el mes de març vinent— la territorialització de les transferències. També és un moment en el qual es pot incidir, poc o molt. Estiguin segurs que ho intentarem tot, que no ho donem per definitivament clos, però res no és segur, gens segur, gens.

Encara, per acabar, he de dir que hi ha una última possibilitat, i és que en qualsevol moment, si hi ha un sistema nou, el Govern central, que té majoria absoluta, pot fer fer, si ho vol, un crèdit extraordinari i aplicar el nou sistema al 86. Jo no descarto res, no descarto tampoc aquesta possibilitat. Però avui, i de cara al Pressupost de la Generalitat del 86, que hem d'aprovar abans de fi d'any, només podem comptar amb 172.000 mil-

ions, més uns 20.000 milions d'ingressos propis, més, si volguéssim arribar als 217.000 de l'any passat, 25.000 milions d'endeutament; si volguéssim arribar als 217.000 de l'any passat, sense tenir en compte la inflació i sense tenir en compte les noves competències que ens han arribat durant el 85. Per tant, un pressupost objectivament, pràcticament inferior; per arribar a això hauríem de recórrer a un endeutament substancial, que nosaltres voldríem evitar.

I aquesta és la situació, l'explicació que els volia fer sobre l'estat actual del tema del finançament, per tal que pugui ser, si vostès ho creuen convenient, objecte de preguntes, de crítiques, de comentaris, de discussió, demà.

Passo ara al segon tema que els he anunciat, dintre d'aquest primer capítol, que és el del finançament sanitari.

Sobre el finançament sanitari miraré de ser més breu, perquè, com vostès saben, hi ha previst un debat sobre sanitat el dia 23.

Com vostès saben, hi havia hagut, tradicionalment, hi havia hagut una insuficiència històrica del pressupost de l'INSALUD aplicat a Catalunya, i a finals dels anys 70 i començaments dels 80 hi havia una forta crisi de la sanitat a Catalunya, amb molts conflictes, tant en l'aspecte d'assistència hospitalària com primària. Recordo això perquè la primera cosa que vull afirmar és que, del 81 ençà, hi ha hagut una gran millora de l'assistència hospitalària a Catalunya. Millora de la qual l'opinió pública és molt conscient. Hi ha hagut també millora de l'assistència primària, però, en aquest cas molt insuficient encara. Cal recordar, per entendre això, que des de finals del 81, la Generalitat, a través del Departament de Sanitat i de Seguretat Social, es va proposar un programa que comprenia una primera etapa de millora ràpida i substancial dels hospitals, i una segona, que és la que ara hauríem de dur a terme, de millora de l'assistència primària.

De tots aquests progressos que hi ha hagut en parlarem, com deia, el dia 23, o demà, si ho volen. Jo ara, un cop constatada aquesta millora, la pregunta que trasllado a aquest Parlament és : ¿com estem, financerament, per pagar el nostre sistema sanitari? Què passa amb els diners? Què ha passat?

Contràriament al que en algunes declaracions es diu, la transferència no es va pactar a la baixa, com ho proven —i són a disposició de tothom— les actes de la Comissió Mixta, que fixen la necessitat d'una revisió dels crèdits inicialment reflectits en el Decret de transferència; revisió que, per cert —i aquest ja és un primer punt negatiu i conflictiu—, no s'ha fet, no s'ha fet, encara. Tanmateix, com a conseqüència dels acords de 1983, pels quals es va liquidar l'exercici 81, es van acceptar com a xifres definitives d'aquest any uns imports equivalents a un 17,1%, que eren —aquest 17,1%— el resultat de regularitzar el crèdit inicialment consignat en el Decret de transferències.

Donat que el sistema de cost efectiu resultava difícil de determinar, ja en l'època del Govern d'UCD, el Govern d'UCD ja va proposar de trobar una fórmula financera definitiva basada en el percentatge de beneficiaris, i l'Institut Nacional de Seguretat Social va fer l'enquesta, i va donar que a Catalunya teníem el 17,87% dels beneficiaris i, per tant, del pressupost d'INSALUD. Aquest resultat no va ser acceptat aleshores pel Govern d'UCD, després tampoc pel Govern del PSOE, i, efectivament, l'enquesta també a nosaltres ens semblava defi-

cient en més d'un aspecte. Per exemple, hi havia comunitats autònomes on els beneficiaris sumaven més del 100% de la població, i altres errors per l'estil.

Per això varem acceptar que es fes una nova enquesta amb una altra metodologia, en la qual apareixen els mateixos errors —també hi ha comunitats que tenen més d'un 100% de beneficiaris—, però amb una diferència, i és que aquest cop els contrasentits juguen contra Catalunya, i se'ns assigna el 15,6% dels beneficiaris. És a dir, segons l'enquesta, Catalunya, que té prop del 19% de les cartilles, només tindria el 15,6% de beneficiaris, i essent una de les zones amb un percentatge de població laboral més alt de tot l'Estat, tindria un percentatge de beneficiaris inferior al de la població. Això no és lògic. És fins i tot absurd, i ara som nosaltres els que demanem poder veure i comprovar directament l'enquesta, cosa que no ens ha estat concedida. Afegeixin a això que des de l'any passat els autònoms han estat incorporats a la Seguretat Social. I que els de Catalunya, que són uns 300.000, representen el 30% dels de tot Espanya. Aquesta incorporació, encara que sembli estrany, s'ha fet sense cap nova aportació econòmica per part de la Tresoreria de la Seguretat Social que recapta les cotitzacions dels autònoms. Tot plegat, això és tan il·lògic que l'Administració ha fet una proposta sobre la base d'un 16,3%. Crec que s'ha de reconèixer, i aquesta proposta de l'Administració ho demostra, que tots plegats —tots plegats, dic— anem a les palpentes. No em negaran, per exemple, que és sorprenent que a hores d'ara no es conegui el nombre de beneficiaris. No el sap ningú. Això és un mal que ve de lluny, i del qual no és pas responsable principal, ni de bon tros, l'actual Govern. Però el cert és que entre el 17,87% de la primera enquesta i el 15,6 de la segona hi ha el 17,1 pagat per al 81, i la Generalitat demana que es compleixin els acords de la Comissió Mixta per tal de conèixer el real cost efectiu de 1981, a través d'una anàlisi conjunta dels comptes per una Administració i l'altra. Perquè aquesta dada hauria de tenir-se molt en compte a l'hora de determinar els ingressos que ha de tenir Catalunya procedents de l'INSALUD.

Aquesta situació es dona en un moment difícil, perquè la reculada progressiva —relativa, però progressiva— dels ingressos de l'Institut Català de la Salut, que, a part de ser deguts a aquests desacords que estem dient, són també conseqüència que hi ha una disminució de recursos generals de l'INSALUD —és a dir, al nivell general d'Estat també hi ha una disminució del diner de què disposa l'INSALUD, almenys proporcionalment—, deia que la reculada progressiva dels ingressos de l'Institut Català de la Salut i tot una sèrie de disfuncions han creat una situació econòmica difícil en molts hospitals i en el mateix Institut Català de la Salut. I, a més, a Catalunya, com en molts països europeus, s'imposa una reforma del sistema sanitari, s'imposa una racionalització hospitalària. I a la racionalització hospitalària, que ja estem iniciant, li passa el mateix que passa, tot i que són coses molt diferents, a la reconversió industrial, que no es pot fer sense un mínim de coixí de diners. I jo confio que, després d'haver hagut de fer una reconversió industrial de les anomenades salvatges —el país l'ha feta salvatge, l'ha hagut de fer salvatge, és a dir, sense ajut públic, sense gens, o quasi gens d'ajut públic—, confio que no hauré de fer també una reconversió, una racionalització hospitalària salvatge.

Bé, tot això és el que estem discutint amb l'Administració

central. Però, a part de tot això, hi ha disfuncions com la següent: tot just el 27 de juny d'enguany, després de moltes discussions, varem poder liquidar l'exercici del 83. Divuit mesos més tard del compte. Tot just el 27 de juny del 85 hem cobrat els 3.940 milions que ens devien des del 31 de desembre del 83. Coses com aquestes acaben de complicar la situació. I ara mateix, en ple mes d'octubre, tenim pendent la liquidació del 84, que sobre la base del 16,3, que nosaltres no acceptem i que ells ens ofereixen, serien 6.800 milions. Aquests 6.800 milions, l'Institut Català de la Salut els necessita molt. I els pot anar a buscar demà, però a canvi d'acceptar definitivament el percentatge del 16,3 i, més encara, de modificar a la baixa alguns aspectes del Decret de transferències. I un d'aquests aspectes és especialment greu: renunciariem al nostre percentatge en l'excés de despeses que l'INSALUD hagués tingut durant l'any sobre el pressupost inicial. És a dir, l'INSALUD cada any es passa, quant a les seves despeses; gasta bastant més del que és el seu pressupost inicial. Però, naturalment, l'INSALUD té uns mecanismes que nosaltres no tenim: com ens deia l'altre dia el Ministre d'Hisenda, ells tenen la flexibilitat de la despesa; nosaltres, la Generalitat, no la tenim. Doncs bé, sobre aquest increment de despesa, a nosaltres se'ns ha reconegut sempre que teníem dret a rebre'n allò que corresponia al nostre percentatge. I hi renunciariem ara si acceptéssim aquestes condicions. I, per tant, passaria, si les acceptéssim, que cobraríem, sí, 6.800 milions, que necessitem, però agreujariem definitivament la nostra posició a pocs mesos vista.

Si vostès ho desitgen, demà podem aprofundir més en aquest tema, que, per altra banda, serà tractat extensament el dia 23. Per tant, permetin-me que ara no m'hi allargui més.

El tercer tema de què he dit que els volia parlar, en aquest primer capítol, era fer un balanç provisional de l'Estatut, i em vull tornar a expressar amb total precisió. Dic que s'està fent una lectura del Títol VIII de la Constitució que no és la que es feia fa uns anys. Alguns cops s'ha dit que la Constitució admet lectures diverses i diverses formes d'aplicació. Si això és així, i sembla que ho és, l'Estatut també podrà tenir continguts pràctics diversos. Podrà ser un Estatut finalment substancial o no. Diversos podran ser el seu marc competencial real, al final, i el contingut polític, quan ja s'hagi aplicat plenament, cosa que en principi ha de passar l'any 1986. Aleshores, un cop arribat el final dels sis anys, hauré de fer, d'acord amb el Govern central, un recurs al Tribunal Constitucional per tal que aclareixi totes les coses que hauran quedat pendents: traspassos que entenem que se'ns havien de fer i no s'hauran fet, o interpretacions de determinades competències sobre les quals el Govern central i nosaltres no estarem d'acord. És obligat que fem aquest recurs global al Tribunal Constitucional, posant-nos d'acord amb el Govern central, perquè no es tracta d'entrar en termes de conflictivitat en això, sinó fent-ho de comú acord. Ja n'hem parlat amb ells.

Per això, com que, de fet, fins a l'any 86, i fins i tot hauríem de dir que fins al final de les decisions del Tribunal Constitucional, no tindrem una visió exacta, definitiva, del que finalment haurà estat l'Estatut, per això dic que el balanç que ara inicio és un balanç provisional. Però no podem deixar d'iniciar-lo ara, perquè els fets s'acceleren. I el balanç provisional que es desprèn de la lectura que es fa, que s'està fent, o que s'està im-

sant, de l'Estatut, vull dir que està essent dominant, de l'Estatut i la Constitució, és un balanç preocupant; per dir-ho amb una paraula suau, és un balanç preocupant.

De tota manera, jo voldria fer una precisió abans de seguir endavant per aquí, i és que faltàriem a la veritat i a la justícia envers totes les forces de la transició, des de la UCD fins al PSOE i el Partit Comunista, i el Rei mateix, i fins i tot envers nosaltres mateixos, faltàriem a la justícia envers nosaltres mateixos, si silenciéssim que s'ha fet molt de camí. Hi ha hagut una consolidació de la democràcia; tenim un Estatut que potser haurem d'acabar fent-ne un balanç decebedor, però el més decebedor dels balanços ens deixarà amb tota seguretat respecte a anys enrere coses positives; tenim aquest mateix Parlament, que és un fet, una entitat d'un pes i d'un gruix polític molt important. En un altre ordre d'idees tenim els ajuntaments democràtics, que han fet tasques molt importants en el camp de la democràcia pròpiament dita, del benestar social, de la catalanització...; tenim un reconeixement i tenim una recuperació lenta, si es vol, però evident, de la nostra llengua; tenim aquest fet molt important, molt transcendental des d'un punt de vista cultural, des d'un punt de vista nacional, que és TV3; tenim que, finalment, l'objectiu llargament perseguit de vincular Espanya estretament a Europa s'està aconseguint. Per tant, entenc que no hauríem de tenir la memòria curta, i que no hauríem de fer escarafalls —i això jo ho vull subratllar i ho vull dir justament en el moment que he de fer determinades crítiques. Tot això és cert, i és molt important, però no és segur que es resolgui el nostre problema polític institucional. El problema polític institucional de Catalunya no és segur que es resolgui, i que es resolgui bé, tal com van les coses.

Per tant, parlem-ne. No faré ara la repassada, perquè això em sembla molt puntual, dels traspassos pendents o dels que no acaben de fer-se, jo dic que ja insistirem en això, i en darrer terme, si cal, anirem al Tribunal Constitucional, però jo em referiré ara sobretot al que s'està veient que és, per part nostra i per part de l'Administració central, el concepte d'autonomia, que certament no és el mateix, no és el mateix.

Els parlaré, per exemple, d'algunes coses que els catalans, que som gent amb poca tradició política, tenim certa tendència a menysprear i fins i tot a fer-ne broma, no? A vegades coses que fan referència al rang polític.

Què vol dir la representació ordinària de l'Estat? Això que el President de la Generalitat té la representació ordinària de l'Estat, que figura a l'Estatut, què vol dir? Nosaltres ens creïem que volia dir que quan a Catalunya no hi ha ni el Rei... —nosaltres, tots els que vam fer l'Estatut—, que quan a Catalunya no hi ha ni el Rei ni el President del Govern, qui representa l'Estat, qui representa l'Estat és el President de la Generalitat, el qual donava —i dona— un rang, una importància, un nivell polític institucional molt important al seu President i a la Generalitat. Però, això, què té a veure amb el fet que els ministres van i vénen sense que la Generalitat ni se'n assabenti? Què té a veure això amb el fet que el President de la Generalitat s'hagi d'assabentar que el President de l'Uruguai visitarà Catalunya per l'Alcalde de Barcelona, i de passada, no pas perquè hagi estat encarregat l'Alcalde d'informar-lo molt abans, evidentment, que un dia ens cridessin a la Direcció General del Govern i ens donessin un programa fet, i ens diguessin: «A la Generalitat li toca oferir un sopar al President de l'Uruguai tal

dia a tal hora... divendres, a dos quarts de deu.» De la mateixa manera que ho han fet amb la Diputació de Girona, a La Gavina, diumenge al migdia. Naturalment... no, no, això és així. La Generalitat, pel seu pes específic, si vol, recupera posicions, és cert, les recupera, però d'entrada és així. El plantejament que es fa des de Madrid és aquest.

Bé, jo ho repeteixo, una de les manifestacions de la nostra falla del que en podríem dir el sentit polític és no donar importància a aquestes coses de rang polític, però aquestes coses en tenen. Un altre exemple que serveix per esbrinar què representen les autonomies en l'Estat, en la concepció dominant actual —ja se'n va parlar al seu dia— la signatura del tractat d'adhesió a la Comunitat. Es convida els campions esportius, els artistes de teatre, els artistes de cinema, els empresaris, les cambres de comerç, els dissenyadors, els modistes... tothom. Les autonomies, res, no hi compten. I, greu, quan jo trobant al President del Govern li protesto, després d'enviar-li un telegrama, em diu: «És estrany perquè no hi hagut cap President de Comunitat que hagi protestat» (*rialles*), la qual cosa és greu, per als Presidents de comunitat, s'entén.

Això és una qüestió de paper polític, de rang polític, de nivell polític. És una qüestió que ens permet preguntar: es té o no es té en consideració les autonomies? Perquè, si no se les té en consideració, no tindrem ni competències, ni diners, ni participació en res.

Una altra cosa per veure què és l'autonomia. Què vol dir competència exclusiva? D'això, se'n va fer una gran batalla, lògicament, en el moment de la Constitució i de l'Estatut. Bé, he de dir que les interpretacions que es fan de la competència exclusiva, del concepte de competència exclusiva, cada cop són més i més restrictives. Què significa, per exemple, competència exclusiva en turisme? Què significa? Que, de fet, se'ns vol impedir i, a més, d'una manera molt decidida i jo diria que molt descarada, sense cap mena d'eufemisme, qualsevol mena de possibilitat d'actuació, i naturalment sobretot en el terreny exterior. I és que els he de dir una cosa, nosaltres parlem molt de l'Estat de les autonomies, ens omplim la boca parlant de l'Estat de les autonomies, però es mou amb més llibertat, de cara enfora, qualsevol alcalde del poble més petit, qualsevol president de diputació o d'una mancomunitat de serveis, que no el President de la Generalitat. I què vol dir competència exclusiva en cultura? Que cultura no és una cosa qualsevol. Cultura és allò que quan li dius al President del Govern: «Bé, però suposo que alguna especificitat tindrà Catalunya», diu: «Sí, sí, la cultura.» Bé, doncs, què vol dir competència exclusiva en cultura? Amb aquest increment constant —enguany sembla que no— del Pressupost del Ministeri, quan teòricament hauria de ser un Ministeri quasi inexistent? Què volen dir els convenis? Què vol dir que el Ministeri d'una manera sistemàtica es vagi dirigint, sabent que nosaltres no tenim prou diners, i que ells en tenen molts, més que mai, es vagi dirigint a les entitats, a les societats, als monestirs, a qui sigui, dient: «Escolti, això ho farem nosaltres», «Home, és que això és competència de la Generalitat», «Bé, escolteu, renunciieu a aquesta competència, i ja ho farem nosaltres.» I primer, naturalment, ho diuen a l'interessat per crear una pressió sobre nosaltres.

Això és la competència exclusiva? Aquesta voluntat d'estar present a Catalunya, al marge de la Generalitat és la competèn-

cia exclusiva? I aquí he de dir que lamento molt que hi hagi institucions catalanes que es prestin a aquest joc, i que s'hi prestin sense aquella mínima consideració que han de tenir al que és l'institució d'autogovern de Catalunya; que es prestin a aquest joc, diguem-ne, d'ofegar, si es pot, la Generalitat, a través d'aquesta utilització, a través de la utilització d'aquesta política del Ministeri.

En canvi, així com la interpretació que es dona —basant-se que l'Estat també té dret a fer política cultural— de la que ha de ser la competència exclusiva dintre Catalunya, en canvi és molt excloent en tot allò que fa referència a la projecció internacional. Ja n'hem tingut un cas, al nostre entendre absolutament escandalós, a través d'Europàlia. Que hi ha artistes catalans, a Europàlia, és clar : és que sense artistes catalans l'Europàlia hauria quedat molt més pobra del que és, perquè, escoltin, ja ha quedat clar, allò del Titanic no és veritat i, si no, els que vulguin anar —jo, òbviament, no hi aniré— a Europàlia veuran que allò del Titanic no és veritat. Però, és que es pot fer una creació d'aquest tipus sense passar pel que és la institució d'autogovern representativa de Catalunya, i que té, a més, competència exclusiva en cultura a Catalunya? És que realment nosaltres ens hem d'assabentar per la premsa que es farà Europàlia, i, evidentment no ser-hi present, i no rebre fins molt endavant —fins ja el mes d'agost— una carta dient que ens vindrà a veure un senyor que, efectivament, ve, i ens ofereix de veure si podem posar algun producte tradicional artesà català en un vaixell que hi ha al port d'Anvers, com els de la Rioja posen els vins de Rioja, que és l'únic que se'ns ha dit oficialment d'Europàlia? L'Ajuntament de Barcelona certament sí que hi és, hi està representat, i està molt bé que hi sigui, però, en realitat no deixa de ser, una vegada més, una maniobra de mirar d'ofegar la Generalitat a través d'altres institucions catalanes, que no s'hi haurien de prestar.

Bé, doncs, competència exclusiva en turisme, competència exclusiva en cultura... i, tornant enrere en cultura, els vull dir una cosa. Nosaltres no tenim sobirania política; l'Estatut no ens dona sobirania política; nosaltres hem acceptat l'Estatut, però nosaltres reclamem sobirania cultural i lingüística. En nom de què una cultura està subordinada a una altra? I en nom de què una llengua està subordinada a una altra, en tot allò que una llengua i una cultura necessiten per ser, que és projectar-se? En nom de quin principi de democràcia han d'estar sotmeses d'aquesta manera? Podria ara estendre'm en altres coses, per exemple, la constant creació de nous organismes que sostreuen competències, no? El Ministeri diu : «Farem una entitat paragovernamental, o semiprivada, que farà tot allò que jo no puc fer, amb més diners que mai, i a través d'això, el que fem clarament és la competència a les comunitats autòniques.» Aquest és l'esperit que hi ha.

Les noves lleis, totes loapitzadores. Que si la del Patrimoni, a la qual nosaltres, jo, personalment, li concedeixo molta importància, perquè el patrimoni històric-artístic és un component fonamental de la nostra tradició com a poble. La del Poder Judicial, la de la Policia ara... i tantes més.

Senyores i senyors Diputats, tot això no són temes secundaris. Afecten quatre coses fonamentals —n'hi ha més, de fonamentals, però n'hi ha quatre que són fonamentals—, que són el paper del rang polític d'una autonomia —quin és el seu rang?—; l'àmbit competencial; el finançament, i, a més, en el

cas concret català d'una extrema importància, l'àmbit cultural.

I, amb això, tanco la primera part del meu parlament, una part no gaire engrescadora, perquè ha estat centrada en tres temes més aviat preocupants i, per això, abans d'acabar aquesta part, vull recordar que enmig de la descripció d'un panorama de fet inquietant, he dit : tots aquests problemes, totes aquestes inquietuds es produeixen en el marc —entre altres coses també positives, que ara no dic— d'una situació democràtica consolidada, d'una recuperació de Catalunya com a poble, potser lenta però indiscutible, i d'una vinculació amb Europa llargament perseguida. Subratllem-ho, això, i, a més diguem que és mèrit de tots. I ho subratllo perquè, malgrat tot, aquest marc ens ofereix possibilitats reals de resistir i de reaccionar, i és d'això de que els vull parlar, que tenim possibilitats de resistir i de superar aquesta situació, i que tenim cartes, cartes bones.

En tenim més de les que a primera vista sembla, més de les que es desprenen fins i tot d'aquest marc que he dit de democràcia, Europa, recuperació nacional..., i, ara, jo concretament voldria parlar de dues de molt importants. Una és, malgrat tot, el mateix Estatut, almenys fins avui, i al meu entendre —i crec que a l'entendre d'una bona part de la nostra població— també és una bona carta el bon ús que en fem, de l'Estatut. Ja sé que aquesta és una afirmació polèmica, però crec que es pot afirmar que l'any 85 haurà estat un bon any des del punt de vista de l'obra de govern, i que tot el que la Generalitat —l'Executiu i el Parlament— han fet durant els darrers cinc-sis anys, constitueix l'aval més important de l'autonomia, i fins i tot abans, a l'època de la Generalitat provisional.

Certament, la política d'asfíxia econòmica —que hi és— de retirada competencial i de rang polític de l'autonomia arribaran, si no és frenada aquesta política, a destruir aquest balanç positiu, però ara com ara és així. Si els temes que avui tenim sobre la taula, aquests que hem estat dient, no es resolen bé, l'autonomia esdevindrà quelcom inerm, ineficaç i desprestigiat. Però encara no hi som, encara no hi som. Per ara, encara l'acció de l'autonomia és una gran carta nostra, ho és davant del poble de Catalunya, ho és davant del conjunt d'Espanya, i ho és davant del Govern central. I, per això, crec que del que s'ha de parlar ara, d'altra banda per donar compliment a un dels objectius o l'objectiu fonamental del debat, crec que del que s'ha de parlar és del que ha estat l'obra de govern de la Generalitat durant el darrer any. És aquesta sempre una relació difícil perquè, o es fa amb molt de detall i ens perdrem, aleshores, en la minúcia, o es fa en termes molt genèrics.

Com sempre, jo els demano que vostès demà ens obliguin —m'obliguin a mi, d'una manera especial— a complementar tot el que creguin que en aquest sentit ha quedat incomplet. Els parlaré del que hem fet en el camp del benestar social, de la infraestructura, del foment de l'activitat econòmica, del foment de la modernitat, etcètera...

Camp del benestar social. Ensenyament; comencem per l'ensenyament. Aquest any haurem inaugurat vint-i-quatre noves escoles, que signifiquen 12.640 places noves. 12.640, d'EGB. De BUP, entre nous instituts i extensions, s'han creat 5.000 places noves, i, de Formació Professional, entre nous centres i extensions, se n'han creat 6.000, de les quals 6.000, 3.500 —i ho subratllo perquè nosaltres, el Conseller en primer lloc, ho considerem molt important— són de segon grau de

l'Formació Professional, que és la que realment és decisiva.

Per altra banda, s'ha continuat duent a terme aquella tasca, ja iniciada fa temps, d'introduir noves tècniques en l'ensenyament, de millorar el nivell de l'ensenyament. Per exemple, l'acord que s'ha pres de, en tres anys, anar a la generalització de l'ensenyament de la informàtica a les escoles, o bé l'increment en l'ensenyament de llengües, etcètera. He de dir que, a Catalunya, es produeix un fet una mica atípic i és que, probablement, és el país d'Europa —o un dels països d'Europa— on en aquests moments es construeixen més escoles. I això no és bo. M'explicaré: en els altres països no en construeixen tantes perquè ja les varen construir, perquè ja les tenen, i vostès saben —fins i tot fora de Catalunya— que a la resta de l'Estat tampoc n'han de construir tantes perquè tenen moltes més escoles públiques de les que nosaltres hem tingut i tenim.

Però aquest esforç el fem perquè és prioritari. I, això, dic que no és bo perquè tot aquest esforç, que s'hauria hagut de fer anys enrere, frena el que ara hauria de ser l'esforç prioritari en el camp de l'ensenyament, que és el tema de la qualitat de l'ensenyament i no el de la quantitat, i nosaltres encara estem, en bona part, en el terreny de la quantitat, i no el podem defugir. Però, en fi, el cas és que la situació és aquesta i la resposta que s'hi intenta donar és aquesta: 12.640 places noves d'EGB, 5.000 de BUP, 6.000 de FP.

Sanitat. Ja he explicat abans —també en el camp del benestar social— els dos objectius que es va proposar el Departament. S'ha dit que jo he promès molts hospitals, i jo només n'he promès tres, d'hospitals. D'ençà que sóc President de la Generalitat, només n'he promès tres, que són Viella —que ja funciona—, Viladecans i Móra d'Ebre. Aquests dos s'estan construint, un d'ells amb problemes que l'han alentit molt de construcció, etcètera. Són aquests tres. Però, bé, en tot cas, el que vull dir és que aquests hospitals van endavant, i un d'ells ha estat inaugurat fa ben poc.

Les obres de millora en els hospitals, tant les pròpies com les que hem ajudat a fer en hospitals que no són propis de l'Institut Català de la Salut, són també importants; ara no els els detallaré. Si algú en vol el detall, demà els el donarem.

En el terreny de l'assistència primària, que és on realment en aquests moments tenim un dèficit qualitatiu més important, d'ençà del setembre de l'any passat, s'han inaugurat cinc nous centres d'assistència primària. Ara no recordo exactament quins són. N'hi ha un al Masnou, un altre a Girona, etcètera... Són cinc nous centres d'assistència primària, demà, si ho volen en detall, els ho puc donar. I se n'estan construint disset, alguns d'ells en una fase molt avançada. No els puc negar que no solament els problemes econòmics, sinó també la gran dificultat que planteja la molt gran rigidesa laboral que hi ha dintre del camp sanitari, estan fent difícil que, d'alguns que es podrien inaugurar, se n'hagi hagut d'ajornar una mica aquesta inauguració.

Malgrat tot, aquest mes mateix inaugurarem el de Molins de Rei, dintre de molt poc, el de Sardanyola-Ripollet i, de fet, aquests disset que estan en construcció, evidentment, els acabarem i funcionaran en un termini no llunyà.

Deixo de banda altres aspectes, altres obres més menors, de millora o d'ampliació o de reforma i els informo que, en el camp d'assistència i serveis socials, durant aquests últims dotze mesos, han entrat en funcionament cinc llars d'infants,

dos centres de disminuïts, dos de serveis d'infermeria de residències no assistides, que estan a punt d'inaugurar-se tres residències assistides, una a Barcelona, l'altra a Cambrils, l'altra a les Borges Blanques, si no ho recordo malament, i que n'hi ha una sèrie llarga en construcció.

En el camp de l'habitatge, que incloc dintre d'aquest camp del benestar social, hi ha hagut un traspàs molt important —que nosaltres, per cert, ens hem resistit durant molts i molts mesos a acceptar, perquè el consideràvem, no pas políticament ni socialment, sinó econòmicament molt perillós—, que és el del IPPV, però que, finalment, varem arribar a un acord amb l'Administració central; el tenim, i confio que hi podrem fer bona feina.

Però, a part això, s'ha dut a terme una política d'incentius tant en la iniciativa privada com en la pública, és a dir, actuacions públiques per tal de, d'una manera, diguem-ne, en unitats petites, no en grans barris nous, sinó amb programes relativament modestos, però ben enquadrats i ben encaixats en el que és el paisatge social i humà del país, hem anat duent a terme una sèrie d'actuacions públiques.

En el camp dels esports em limitaria a dir que, d'ençà de l'estiu del 84, s'han acabat i inaugurat 270 noves instal·lacions. 270; algunes de molt modestes, i d'altres d'importantes, fins i tot molt importants, com, per exemple, la que vaig inaugurar fa quinze dies a Tarragona.

La política de la Generalitat de transformar totalment el panorama de la pràctica de l'esport a Catalunya, especialment de l'esport de base, s'està duent a terme sistemàticament i he de dir que, en això —com en moltes altres coses—, hi ha una bona col·laboració amb els ajuntaments, i, en aquest cas, també amb les diputacions.

Unes paraules, ara, sobre el que hem fet en el camp de la infraestructura, bàsicament vial. Vostès ja coneixen el criteri del Consell Executiu que la possessió d'una bona infraestructura serà peça clau per a la nostra competitivitat econòmica, a part que serà —que és— un estri de lluita contra el desequilibri territorial.

També, durant aquests últims anys, aquest esforç que s'ha fet —considerable, sobretot tenint en compte la nostra situació pressupostària—, ha estat un amortidor important, a Catalunya, de l'atur. S'ha treballat en els eixos mar-muntanya, Ebre 1313, Llobregat 152... Perdonin, 1313, la carretera de Balaguer a la Seu d'Urgell, l'eix del Llobregat, la carretera Barcelona-Vic-Ripoll, l'eix de l'Ebre, almenys en la zona de Maials i de Flix, i algun altre sector... S'ha treballat en les carreteres de penetració comarcals, en els desviaments per fora de les poblacions —l'últim, i més important, el desviament de Sitges-Vilanova-Cubelles—, en la millora dels transports ferroviaris —en allò que és competència nostra, en els ferrocarrils de la Generalitat—; una cosa demanada fa molt i molt de temps per les empreses i per la població, sobretot per la població del barri del Port i de Can Tunis —el desviament de Sant Boi al port directament, sense passar per Barcelona, i amb millores en el pas a nivell de Cornellà i d'Hospitalet... Es continua treballant en el pla de metros. D'aquí a molt poc es podrà inaugurar una de les obres més reclamades durant aquests últims anys, que és el metro fins a la Vall d'Hebron. Es treballa amb les limitacions que comporta el fet que aquí, evidentment, fins avui no hem aconseguit els traspassos en el camp de les obres hidràuliques,

però, en aquest punt —malgrat això i coses menors que ara no explico—, sí que els vull dir que, finalment, s'ha aconseguit una cosa que serà de transcendència històrica, que és el Consorci de l'Aigua de l'Ebre, que fa anys que s'hi està treballant, i que s'arrossega, però que, finalment, és un fet.

S'ha arribat, també finalment, a un acord per tirar endavant el túnel de Vallvidrera amb l'Ajuntament de Barcelona. S'ha impulsat l'acció de l'Institut Català del Sòl, tant pel que fa a polígons residencials com a polígons industrials; s'ha treballat en col·laboració amb ajuntaments, i, en l'àrea de Barcelona, amb la Corporació, en els plans zonals de sanejament; s'ha fet una llei sobre residus industrials, que és una llei que combina dues exigències: la de la infraestructura i el desenvolupament econòmic i la de la qualitat de vida, i també, lligat amb això, la Llei d'Espais Naturals, i altres coses de les quals els faig mercè, perquè ens excediríem en el temps.

En el camp del foment de l'activitat econòmica, i concretament en l'aspecte agrícola i ramader, crec que ve al cas fer referència a la creació de l'Institut Català del Crèdit Agrari; a la política de regadius —sempre limitada pel tema de les transferències, però que, malgrat tot, a través de subvencions i avals, s'han pogut fer uns esforços molt importants, en el sentit que amb poca aportació, però amb bona gestió, s'han aconseguit unes inversions molt importants...

S'ha continuat amb les polítiques d'adequació sectorial, que ara, precisament ara, que l'entrada en el Mercat Comú és molt imminent, són especialment importants, concretament, el sector de la vinya, el de l'olivera, el de la ramaderia extensiva, el de certs sectors de la ramaderia intensiva, de la fruita dolça, el de la flor i de la planta ornamental...

S'ha continuat treballant amb les taules sectorials; es va fer la Llei de l'Empresa Familiar Agrària, que s'està desplegant, i que es complementarà amb una llei d'associacionisme agrari. I, com a fet negatiu en aquest camp, he de dir que hi ha la negativa, absolutament incomprensible —diu que són per raons polítiques, però les raons polítiques, en un Estat de dret, no han d'existir, en aquest cas—, a traspasar-nos —malgrat l'acord de la Comissió Mixta i el que sabem tots, des de la sentència de la LOAPA, que significa un acord de la Comissió Mixta, que obliga absolutament l'Estat—, a traspasar-nos les cambres agràries i les confraries de pescadors.

Finalment, en aquest camp, voldria dir —perquè és una cosa que entenem que pot transformar un paisatge, un paisatge físic, en part, però, sobretot, un paisatge econòmic—... que és donar impuls a l'aqüicultura. Hi ha alguns sectors de Catalunya que poden resultar enormement beneficiats per aquesta política, a curt termini.

Aquesta política de foment de l'activitat econòmica en l'aspecte industrial, l'hem duta a terme reforçant les instrumentacions de suport a les empreses: Laboratori d'Homologació i Assaig —que se n'està construint un de nou—, s'ha reforçat i s'han iniciat unes mesures de descentralització del CIDEM; s'han creat uns equips —que han començat a actuar i en els quals tenim dipositades moltes esperances— de diagnòstics tecnològics, de gent que va a les empreses a fer diagnòstics sobre el que pot ser en aquella empresa l'aplicació de la microelectrònica o del disseny o de l'estalvi d'energia, o de l'estalvi d'aigua o d'algunes altres coses d'aquestes que, de vegades, una sola cosa d'aquestes pot transformar les perspectives d'una

empresa... En general, com vostès saben, i d'acord amb la nostra filosofia política, hem treballat més en la línia —més que en cap altra línia— d'incentivar i estimular l'empresa privada. Hem arribat a un acord amb l'Administració central que, en conjunt, em sembla que podem qualificar de satisfactori i en què hi ha hagut en un moment determinat una actitud comprensiva, en un aspecte concret, de l'Administració central envers nosaltres, en el tema de les Zones d'Urgent Reindustrialització. Zones d'Urgent Reindustrialització que la Conselleria mirarà, dintre de les seves possibilitats, de complementar amb accions de reconversió i reindustrialització, amb unes partides específiques per a aquelles zones que també hauria convingut que haguessin format part de les ZUR, però que, comprensiblement —o sigui que no en dono pas cap culpa a l'Administració central, perquè objectivament era lògic que passés el que ha passat—, doncs, no s'hi han introduït. Però, el fet que això, objectivament, sigui comprensible, no vol dir que nosaltres ens n'haguem de desentendre.

Hem procurat, sempre que hem pogut, crear un entorn favorable a l'empresa; nosaltres hem sostingut sempre que la riquesa d'un país la creen les empreses, públiques o privades, però, evidentment, a Catalunya, molt bàsicament, privades.

Hem, finalment, començat a treballar d'una manera sistemàtica en un tema que de vegades fa somriure a la gent, però simplement és perquè no en coneixen la importància econòmica, que és l'artesanía. I, concretament, seguint també aquesta línia de foment de l'activitat econòmica, en l'aspecte comercial i turístic he de dir que hem dedicat especial atenció a tot allò que pogués significar ajut a l'exportació... Vostès saben que intentem fer entendre al poble de Catalunya —i sobretot als sectors econòmics catalans— que, així com potser hi ha hagut èpoques, històricament, en què la nostra carta, la carta que hem jugat —i jo crec que en algun moment, històricament, s'ha de dir que encertadament ha estat la proteccionista—, nosaltres ja fa anys que hem decidit jugar, d'una manera així de clara, la carta de la projecció enfora, i, a més, d'obrir-nos a les influències exteriors.

Per tant, ens cal, per damunt de tot, estimular l'exportació, ajudar-la econòmicament, amb instruments de tota mena i creant altra vegada allò que en dèiem un entorn favorable a la mentalitat exportadora.

A part de l'actuació, que espero que podrem continuar fent, malgrat el que abans he dit sobre la competència exclusiva en turisme, de promoció de l'oferta turística catalana a l'exterior, ha arribat un moment que hem entès que havíem de començar un complement d'aquesta política, mitjançant la millora de l'oferta turística nostra; és a dir, no només per al·lusió, sinó també per millora del producte; no només acció enfora; sinó també acció a dintre; sobretot tenint present que nosaltres tenim ja bastants hotels que comencen a tenir els quinze, vint, vint-i-cinc anys d'edat i que, per tant, és una època en la qual podrien començar-se a produir fenòmens d'obsolescència.

En aquesta mateixa línia ens hem compromès a presentar una llei de municipis turístics en un futur molt proper. Vàrem llançar —espero que tindrà molt bon resultat— aquesta campanya per tal d'afavorir la creació de ports esportius, fent-ho, a més, de tal manera que això fos compatible amb les exigències, amb les necessitats del sector pesquer i, d'altra banda —i, d'això, ja en podem donar resultats, perquè és anterior d'uns

quants mesos—, hem fet aquesta campanya per tal de promoció i ajudar, promocionar el turisme d'esquí, d'hivern, el turisme de la neu i les estacions d'esquí; ho hem fet amb bons resultats en les estacions, diguem-ne, de descens, i ara ho hem de fer en les estacions d'esquí nòrdic.

Obra de govern, concretament, en el camp del treball. Jo els vull recordar una cosa : no hi ha cap cost efectiu per ajudar a tenir una política, per exemple, contra l'atur. Tot el diner que s'ha utilitzat durant aquests últims anys, per exemple, per a plans d'ocupació comunitària, que vénen a ser uns 15.000 milions de pessetes, és un diner que, evidentment, no ens ha vingut a través del finançament de Madrid. És simplement un recordatori que jo he de fer de tant en tant, i que sobretot he de fer enguany, que tenim un pressupost especialment, probablement, quasi segur, especialment dolent.

Tot i així, vull dir, com a notícia positiva, que hi ha hagut el traspàs de la regulació d'expedients d'ocupació —que aquest és un traspàs important— i que enguany a l'ocupació comunitària s'han destinat directament 2.700 milions de pessetes —dic «directament» perquè hi ha 2.300 milions de pessetes que s'han fet a través d'altres departaments, ha estat inversió simplement; ja he dit abans que el gran amortidor de l'atur és invertir més. Però, sobretot, jo el que vull subratllar —i he de dir que d'això la Generalitat, i si em permeten aquest punt d'expansió personal, jo personalment, ens en sentim molt orgullosos— ha estat el Decret sobre aprenentatge i treball en pràctiques, que l'única cosa que ens sap greu és haver-hi pogut dedicar només 1.000 milions de pessetes, que se'ns en van de les mans com l'aigua corrent i que ens han permès donar feina a 9.812 nois i noies, 9.812, que treballen i que, al mateix temps, doncs, a través d'un sistema de tutoria, queden relligats, tenen una formació professional, amb un molt bon resultat per als nois i per a les empreses.

Per mica que puguem, per mica que puguem, si el pressupost no ens lliga més del que ens temem, aquesta és una línia d'actuació que volem continuar duent a terme d'una manera incrementada.

Pel que fa a la Conselleria de Governació —i deixo de banda tot el referent a l'acció quotidiana del Departament, que si els incendis, que si els plans d'obres i serveis, etcètera—, vull recordar-los, com a cosa molt important d'obra de govern, que s'ha fet la Llei de la Funció Pública; és una d'aquelles lleis diguem-ne institucionals, d'estructura de país i d'estructura de govern, i que s'està complint tot el programa que es va dir de Llei de Funció Pública, Llei de l'Escola d'Administració Pública, Llei d'Incompatibilitats, Llei de Cossos i Escoles, etcètera. I vull recordar també —i em sembla un fet positiu que parla a favor del Govern, però que parla també a favor de totes les forces polítiques aquí presents— que aquesta és una llei que es va poder consensuar.

Vull fer referència a una altra llei, en la qual també hi ha un gran percentatge d'acord amb les forces polítiques, que és la Llei de l'Escola de Policia; vull parlar també del desenvolupament que s'intenta fer de la Policia Autònoma amb un greu problema econòmic, perquè aquest és un altre tema que no hem aconseguit fins avui que ens faci, com sempre passa en el País Basc, que no sigui finançat per l'Administració central. D'altra banda, aquest és un tema que ve agreujat per una altra qüestió, que és el Projecte de Llei del Govern central sobre po-

licia, que produeix un greu escapçament de la Policia Autònoma, però també de les policies locals.

En el camp de la cultura vull referir-me abans que res a la política de normalització lingüística, política que s'ha procurat dur a terme —i en termes generals jo crec que s'hi ha dut— en una línia de consens polític i institucional, polític dels partits, institucional amb les institucions, d'una manera molt especial amb els ajuntaments. Hi ha, per exemple, en aquests moments, 48 serveis municipals de català, hi ha 40.000 alumnes de cursos d'adults. Voldria dir que la dificultat principal amb què es troba la possibilitat que el català recuperi terreny amb més rapidesa, jo crec sincerament que no és culpa del Govern de la Generalitat, que no és culpa del Govern central, és culpa de l'actitud de molts catalanoparlants, i això s'ha de començar a dir d'una manera clara i rotunda, que no saben combinar una cosa que no hem de perdre mai, per a un país que basa el seu ésser en la convivència, no hem de perdre mai ni la cordialitat, ni l'obertura en el tracte, ni tot allò que pugui ajudar a la convivència, però que això és perfectament compatible amb una fermesa en l'ús del català, que la majoria de catalanoparlants —i alguns, per cert, molt exigents a vegades— no tenen. No és un tema polític aquest, però és que, com deia un dia, les llengües potser poden ser destruïdes a través de lleis, però no poden ser salvades només a través de lleis. La població catalana, i sobretot la que reclama un progrés més ràpid en aquest terreny, n'ha de prendre mesura : les lleis soles no salven una llengua.

Malgrat els temes greus pressupostaris generals i de la Conselleria de Cultura, en el terreny de la infraestructura hi ha hagut coses importants : s'ha col·laborat, a vegades amb el 100%, a vegades amb el 25%, però sempre decisivament a la construcció d'onze noves biblioteques, de dos arxius i altres institucions d'aquest tipus. S'ha seguit la política d'ajut, això que alguns ens critiquen, d'un ajut massa indiferenciat, però nosaltres, doncs, en la nostra filosofia política de creure que l'estímul de la iniciativa privada és un fet essencial, políticament, però sobretot des de la perspectiva nacional, ho hem continuat fent : ajuts, iniciatives, entitats privades o municipals, que si festivals de música, que si grups teatrals, etcètera, això vostès ja ho coneixen. I he de dir —i això no és cap mèrit de la Generalitat, ni del seu Govern— que, com a fet positiu que ha obligat i que ha condicionat pressupostàriament el Departament, això sí, com a fet positiu, l'edició de llibres en català va clarament cap amunt, 3.500 títols —si no ho recordo malament—, cosa que és molt positiva i, en tot cas, molt onerosa atès l'ajut genèric que el Departament dona a l'edició en català. Però, quedem-nos amb el que és important : això és molt positiu.

Hi ha el projecte —que no ha arribat a concretar-se encara, com l'any passat ens pensàvem, i així ho vaig dir— del Museu d'Art Contemporani i, finalment ja, i faig una estricta referència —és un tema prou conegut i molt important— al pacte cultural, que com vostès saben ha estat una de les preocupacions fonamentals i principals de la Conselleria de Cultura i també d'altres forces polítiques i d'altres institucions catalanes i, naturalment, també, jo n'he parlat en els meus discursos, del maig i del setembre de l'any passat, del President de la Generalitat. Em sembla aquest un fet positiu del qual aviat confio ens en podrem congratular.

En el camp de la justícia simplement voldria dir que continuem tenint pendents els temes de presons. Fa quatre o cinc

anys que hi ha pendent el tema de la presó de la Roca, però aquest no és un tema nostre, és un tema de l'Administració central. Nosaltres, la Generalitat, tenim plantejat el tema de les dues presons, de Sant Esteve Sesrovires i de Rubí-Castellbisbal, més ben dit, no Rubí-Castellbisbal, sinó del Vallès Occidental, que és com s'ha de dir. Jo els vull fer notar el següent: Catalunya té el 15% de presos —de fet, en té més, tenim més delinqüents del 15% de tot l'Estat, però presos radicats a Catalunya, a les presons, hi ha el 15% —i tenim el 9% de places penitenciàries. El 15% i el 9%. I hi ha hagut millores importants, que a més s'han reflectit estadísticament. Jo no ho faré això, no entraré en el mal gust que algú va tenir en alguna època, que vam tenir la desgràcia del Vaccarizzi o d'altres persones que no vénen a tret, doncs, van començar a fer estadístiques sobre qui tenia més accidents a les presons... En aquests moments, aquestes estadístiques serien molt favorables, però no hi entrarem, en això; però la millora que hi ha hagut és certa. També és cert que aquest és un camp enormement delicat, en el qual les coses a vegades es poden espatllar ràpidament.

Voldria — entre altres coses, perquè és un compromís que tenia de l'any passat — referir-me ara també en aquest camp de l'obra de govern, que com sempre passa és llarga, prolixa i pesada, voldria referir-me a uns compromisos que jo vaig agafar l'any passat respecte a iniciatives en la línia de la modernització i de la innovació. Els ho llegiré: n'hi havia una pila que crec que han tingut un bon i eficaç compliment, el tema aquest de l'aprenent i tot el que això representava, el tema de les llengües estrangeres, de la familiarització dels nostres infants amb el llenguatge informàtic, de la introducció de tècniques noves en l'ensenyament, de, per exemple, doncs, tot el que fa d'obertura cap Europa, tot el que fa d'obertura cap als mercats internacionals, de tot el que és reforçament dels instruments de suport de l'empresa —amb limitacions pressupostàries evidents, però s'ha fet—, de —més moderadament, perquè no hem aconseguit tots els *ròles* que voldríem— tot el que és l'engalament universitat-empresa-administració; tot el que és, per exemple, estímul en la recerca, en la qual les limitacions pressupostàries, doncs, no han permès fer tot el que volíem fer, però algunes coses sí que s'han fet, sobretot en el camp d'investigació agrària. I en aquest camp —que no hi entraré ara amb més detall— voldria dir que l'any passat hi vaig situar un tema que, per la seva especial importància i significació i el que pot representar com instrument de mobilització en el futur, el voldria repetir aquest any, que és el tema del joc olímpic. Jo voldria expressar la meua satisfacció a tothom que hi ha participat, i d'una manera molt especial a l'Ajuntament de Barcelona, perquè efectivament jo crec que aquest és un tema que s'està portant, que l'estem portant bé, és un tema en el qual teníem moltes possibilitats d'aconseguir l'objectiu i això serà important. I voldria subratllar que el clima de concòrdia, el clima d'unitat, el clima, diguem-ne, de consens general que hi ha en això és un element fonamentalíssim per aconseguir-ho, que hi ha gent que potser no podria fer gran cosa per aconseguir els jocs olímpics, però que podria fer molt perquè no els aconseguíssim i que, afortunadament, ha entès, doncs, que qualsevol discrepància que hi pugui haver —que n'hi ha, evidentment, n'hi ha i de molt importants— no és moment d'airejar-la. Per tant, jo voldria tornar a subratllar la

satisfacció i la plena disponibilitat del Govern de la Generalitat perquè això que pot ser una cosa molt transcendental per al nostre país vagi endavant.

Finalment, voldria, per acabar aquest tema de l'acció de govern, fer referència a la vessant parlamentària d'aquesta acció de govern. Les lleis aprovades fins al dia 3 d'octubre del 85 i corresponents a la segona legislatura han estat trenta. En aquestes trenta, n'hi ha, naturalment, algunes que són les que s'han d'aprovar sempre, els Pressupostos per exemple, d'altres que són lleis molt i molt menors, però n'hi ha que jo crec que són importants: la Llei de l'Impost sobre la Plena o el Bingo, la Llei de Contractes d'Integració, la Llei del Laboratori General d'Assaigs i Investigacions, la Llei de Coordinació Universitària i de Creació dels Consells Socials, l'Institut Català de Finances, la Llei de l'Empresa Familiar Agrària, la d'Espais Naturals, la de Protecció de Menors, la de Cambres Agràries, la Llei de Caixes d'Estalvis, la Llei de la Funció Pública de l'Administració de Catalunya, la Llei de Prevenció i Assistència en Matèria de Substàncies que generen Dependència i, després, n'hi ha deu més de presentades, projectes de llei en tràmit, entre els quals també n'hi ha alguns que jo considero altament importants, com el Projecte de Llei de Serveis Socials, com el Projecte de Llei de Desplegament i Modificació de les Taxes de la Generalitat de Catalunya —lleï extraordinàriament important—, com el Projecte de Llei de Creació de l'Escola de Policia de Catalunya, el Projecte de Llei sobre Ensenyaments no Reglats, etcètera.

Senyores i senyors Diputats, aquesta és la tasca que el Govern de la Generalitat —repeteix, que d'una manera molt succinta els he explicat— ha fet durant l'any passat, i he d'afegir només que ens vàrem comprometre en alguns punts concrets, en alguns punts concrets, a cercar el màxim consens possible entre totes les forces polítiques del país.

Recordo que una d'elles va ser justament la Llei de la Funció Pública —aquest compromís s'ha mantingut, s'ha pogut mantenir—; l'altra, el del pacte cultural, que ja n'hem parlat; l'altra era que hi hagués la presència de totes les forces polítiques parlamentàries a les comissions mixtes —això també ha estat possible—, i aprofito per expressar, per dir que això ha tingut uns efectes molt positius, que la col·laboració ha estat bona, i jo, com a President de la Generalitat, he d'expressar a tots els partits polítics, que són tots els d'aquest Parlament, representats a les comissions mixtes el meu agraïment per la forma com aquesta col·laboració dintre de les comissions mixtes s'ha dut a terme. Hi ha hagut moltes lleis que també s'han pogut votar d'una manera consensuada. Ara ho haurem d'intentar amb una altra llei molt difícil, no ho nego pas, molt difícil en ella mateixa i molt difícil de cara al consens que busquem, que és la de l'organització territorial.

Jo no puc acabar aquest capítol, aquesta part del meu discurs sense, evidentment, dir que, des del meu punt de vista, sento com una dolorosa sensació de quedar curt, per raons pressupostàries, en una pila de coses que convindria que poguéssim atendre d'una manera molt més generosa. Per exemple, política cultural; per exemple —ja que n'hem parlat abans—, certs aspectes de la qüestió sanitària, i, de fet, tota ella, tota la qüestió sanitària, en aquesta situació difícil en què es troba, allò que diem, que hem d'ajudar els que pateixen, i sempre poso l'exemple dels minusvàlids, i, és clar, els minusvàlids tampoc

estan en el cost efectiu. I les preguntes que ens hem de fer són : l'autonomia, realment... O almenys hi estan, hi estan amb unes xifres molt baixes. De l'autonomia, efectivament, ens n'hem d'ocupar, és a dir, allò que diem, que un país civilitzat és un país que s'ocupa dels desvalguts; això és una cosa que queda —ocupar-se dels desvalguts— per a l'Administració central, o queda per a l'autonomia, o no queda per a ningú, segons com.

Després, una altra cosa que preocupa és no poder —ja ho he dit abans— dedicar més diners, per exemple, a l'ocupació juvenil, i, per tant, lluitar contra aquest perill que una generació sencera quedi dolorosament marcada per sempre per la seva situació difícil ara, en el moment d'entrar en el món del treball. O bé, per exemple, la nostra tremenda, i escandalosa fins i tot, insuficiència a l'hora de fer el que en podríem dir la promoció de l'activitat econòmica. Quan es miren els pressupostos d'algunes comunitats autònomes, com, per exemple —en diré tres—, País Basc, Navarra i Andalusia, un queda realment molt «frapat» de veure els recursos molt i molt petits que tenim per dur a terme una acció en aquest camp.

Bé, aquest és el tema de finançament; vostès em podran parlar de prioritats, també, però fonamentalment, en darrer terme, hi ha un tema de finançament que necessàriament ha d'ocupar el centre de les nostres preocupacions actuals.

Tenim un altre actiu molt positiu, i afortunadament molt més consolidat que l'Estatut i molt més indiscutible per a tothom, no?, perquè una obra de govern sempre és discutible, i per principi ho és, que és el nostre país, aquest és el nostre gran trumfo, el nostre país. És a dir, quin país tenim, sobre quin país operem, com evoluciona aquest país, com està de moral i d'iniciativa... Crec que, en general, les respostes a aquestes preguntes són positives; no són esplendorosament positives, però són positives. I el mèrit d'això és, sobretot, del país, poc o molt de tothom : de les forces polítiques i, naturalment, també del Govern de la Generalitat i dels partits que li donen suport, però no només d'ells, és de tothom. Jo ja sé que hi ha molta gent que pot pensar que això no és un tema per parlar-lo en un discurs polític, i potser tenen raó des de la seva filosofia política; des de la meua filosofia política, això és molt important. Des de la meua filosofia política, donar moral al país, donar suport al país, donar vies d'acció al país, estimular el país, estudiar-lo en el que pugui tenir de bo i de dolent, per reblar, per fer palanca sobre el que té de bo i per mirar de curar allò que té de dolent, això és més important que moltes iniciatives que directament puguin emanar del Govern. Per tant, és en nom d'aquesta filosofia política i en nom de la importància que crec que té la societat civil a Catalunya que jo els parlaré d'això.

Si analitzem Catalunya des del punt de vista econòmic, trobarem, evidentment, coses bones i coses dolentes. De dolent hi ha l'extrema duresa que ha revestit la crisi econòmica a Catalunya, amb les conseqüències que sabem : l'atur, la caiguda de moltes empreses, algunes molt significatives pel seu volum o pel seu caràcter estratègic. I la estat, com deïem, una reconversió salvatge que ha empobrit sectors socials sencers, i que ha tingut efectes desvertebradors o desestructuradors de la nostra societat. Però, de bo, hi ha que continuem tenint una tradició i una vocació empresarials importants i sòlides, que les característiques de la nostra economia s'adaptin bé a les modernes

tendències de descentralització i d'adaptació a les necessitats concretes i canviants del mercat, que la classe treballadora catalana és experimentada i madura, que tenim una considerable infraestructura de tot ordre, des de carreteres i autopistes a centres de disseny i escoles de formació empresarial; que tenim un nivell cultural no inferior a la mitjana europea; que tenim una connexió fàcil amb Europa, tant des del punt de vista geogràfic com de mentalitat; que durant els darrers anys hem desenvolupat molt la nostra vocació i la nostra capacitat de projecció internacional, i, de fet, les grans empreses internacionals fan, en conjunt, una valoració positiva de Catalunya, com a societat i com a conjunt econòmic, i aquestes empreses, que actuen en termes de rigorosa racionalitat i amb fredor, no solen equivocar-se.

Si analitzem Catalunya des d'un punt de vista cultural, el balanç té també blancs i negres, però, en conjunt, és positiu. No entro en la discussió de la creativitat, sobretot de la creativitat d'alt nivell que avui hi pugui haver en la cultura catalana, vull dir creativitat en la literatura, en la pintura, en la música, en l'arquitectura, en el teatre, en la dansa, en el que sigui. I, en tot cas, aquesta discussió caldria emmarcar-la en el marc de l'àmbit més general de la creativitat a tot Europa. Amb tot, permetin-me que expressi la meua opinió que continuem tenint, no en tots però sí en molts camps de la creació cultural i artística, un bon nivell, i que totes les profecies —allò que deïem del Titànic— no tenen base; que, almenys, no tenen més base de la que puguin tenir en molts països europeus. Però, a aquesta primera afirmació, puc afegir-ne una altra de molt més rotunda, i és que a Catalunya continua havent-hi, al nivell de base, que no vol dir de poc nivell, al nivell de base una capacitat d'iniciativa cultural considerable. En aquest aspecte, la nostra riquesa no ha minvat, la nostra vitalitat no ha disminuït, la capacitat de la societat catalana de crear entitats, d'innovar, de mobilitzar energies, es manté. I aquest gruix d'iniciativa cultural fa de Catalunya un país de nivell europeu, amb l'avantatge que la possessió d'una llengua i d'una cultura pròpies i la voluntat de donar qualitat i força a aquesta cultura li dona un suplement molt gran d'ambició i de creativitat. Nosaltres, de vegades, d'això, no ens n'adonem, perquè estem submergits en la nostra rutina, en les nostres discussions, de vegades, fins i tot, en les nostres mesquineses, no ens n'adonem, però els que ens miren de fora, gent del món de la cultura, gent del món de la política, gent del món de l'economia, ho veuen molt clarament i ho valoren.

Naturalment, tot això va lligat, i ja ho he dit abans, amb aquest punt decisiu de la nostra societat, que és la societat civil, i que si en parlo és perquè entenc que és un punt nostre essencial, és un trumfo fonamental i, a més, perquè respon a la meua personal, i a la del meu Govern, filosofia política. No cal que els digui —per això he dedicat abans tant de temps al finançament i a fer un balanç provisional de l'Estatut— que un país que tingui només societat civil i no societat política és un país que va coix, i a nosaltres això ens passa una mica : tenim societat civil, tenim una considerable societat civil, però tenim una fràgil, prima, i en alguns camps quasi inexistent, societat política. Dic això perquè tot l'elogi que jo pugui fer o tota aquesta acció de reblar el clau sobre la societat civil no els faci oblidar, de cap manera, que hem de preocupar-nos que les nostres institucions polítiques, concretament l'Estatut, i el nostre encaix

polític en el conjunt de l'Estat siguin qüestions resoltes. Perquè és que, si no, sempre, tard o d'hora, la millor societat civil es troba amb què la seva manca de sostre polític la posa enfront d'experiències amargues que no pot resoldre, de cap manera, positivament.

Però dit això, el que els vull dir és que hi ha un model català de societat civil, no diré que no es doni també en altres indrets d'Europa, però un model bastant nostre i que funciona. I sobre això jo voldria fer-los arribar, a vostès i a tot el país, un missatge de confiança en les possibilitats d'aquest model. Nosaltres sempre estem parlant que si el Japó, que si Califòrnia, que si els països nòrdics, que si Holanda, que si Itàlia, de vegades... Val la pena d'estudiar-los, hem d'importar certs hàbits, certes actituds, naturalment certes tècniques, però nosaltres tenim el nostre model i aquest nostre model ens va bé, i aquest nostre model ens permet defensar-lo. És un model que té defectes, per exemple, doncs, ja ho he dit abans, un grau insuficient de poder col·lectiu; tenim la incapacitat de superar certes limitacions de certs sostres; tenim la malfiança excessiva envers els poders públics, tenim —i permetin-me que jo en parli, encara que algú dirà que això no és propi d'un polític— aquest defecte tan mortal de l'enveja, ficada dintre nostre, dintre del nostre poble, cosa que potser és lògic, tractant-se d'un poble petit i d'un poble mal jerarquitzat, però això fa mal i destrueix molts esforços col·lectius. Però, malgrat això, nosaltres tenim un model que representa una combinació bastant reeixida de treball, de renda i de lleure, d'economia i de cultura, de tradicionalisme i de llibertat, fins i tot d'una certa permissivitat, d'identitat i de projecció, de capacitat d'iniciativa individual i de preocupació col·lectiva. I, d'aquest model, en forma part la importància que continua tenint la iniciativa privada a casa nostra, l'osmosi social, que a Catalunya és més acusada que a molts països, molt més acusada que a molts països d'Europa, l'hàbit de no esperar-ho tot dels poders públics, la gran proliferació d'iniciatives culturals de tot nivell, la tolerància i la capacitat de conviure, el sentit de la llibertat, el caràcter una mica calidoscòpic de la nostra societat, però que no arriba mai al trencament comunitari, l'arrelament de la nostra gent, que, a més, és molt ràpidament fet seu per molts que viuen a Catalunya però que no hi han nascut, l'arrelament a coses concretes en aquella comarca, en aquell poble, en aquell barri, que permet donar un punt d'entranyable concreció a la idea de país que altrament potser seria abstracta, la compatibilitat d'aquesta necessitat de coses entranyables amb una curiositat pels horitzons llunyans —que fa que, per exemple, estadísticament, Catalunya sigui un dels països d'Europa on està més estès l'aprenentatge d'idiomes estrangers, un dels primers països d'Europa; un fet poc conegut i que a mi em sembla molt consolador i molt refrigerant, si em permeten l'expressió. Em diran: «I home, moltes d'aquestes coses també es donen a la Lombardia»: és veritat, però és que la Lombardia és una gran regió europea, i es donen al Veneto, però és que el Veneto és una gran regió europea, i es donen a Baviera i es donen a Lió; són regions europees en les quals ens hem de fixar sempre, millors que nosaltres en alguns aspectes, pitjors en d'altres, però en conjunt amb una certa similitud amb nosaltres.

Ara, nosaltres afegim una altra dimensió: la de la nostra llengua, la de la nostra cultura pròpia, la de la nostra consciència nacional, i això potencia molt el nostre model, això li dona

una capacitat de protagonisme i una capacitat d'iniciativa que poques regions europees, molt poques, tenen i que, fins i tot, no tenen en més d'un aspecte alguns estats europeus, que són als que, en moltes coses, ens hem de voler comparar.

Per tant, tot i les nostres limitacions i les nostres frustracions, els catalans, entenc jo, i així ho hem de dir, que podem estar esperançats i que podem tenir confiança.

Permetin-me ara ja, dirigint-me cap al final del meu parlament, que faci una recapitulació del que els he dit fins ara. Els he parlat de dos grans problemes, el finançament general i el sanitari, i del balanç provisional però inquietant de l'Estatut i de l'aplicació que s'està fent del Títol VIII, de la lectura que s'està fent del Títol VIII de la Constitució. Són aspectes negatius, o almenys preocupants, del moment present. Però al mateix temps, he recordat el camí que malgrat tot s'havia fet: m'he referit a l'obra positiva feta a través de la Generalitat i també de molts ajuntaments, i, sobretot, he subratllat tota la potencialitat, molt considerable, que hi ha en la societat catalana. Però el primer bloc de temes —finançament i involució econòmica—, ens obliga a plantejar-nos aquesta pregunta, i vostès, en tot cas, segur que faran aquesta pregunta al Consell Executiu: «Què s'ha de fer, o què pensen fer vostès per evitar el bloqueig polític i institucional?» Bé, en primer lloc ja els he dit que a partir del mes de gener intentarem posar-nos d'acord amb el Govern central sobre la manera de portar al Tribunal Constitucional tots els desacords en matèria competencial i de traspassos, i en tot moment, evidentment, hi recorrerem en defensa del que entenem que realment és l'Estatut, com ja estem fent, i com, afortunadament, sovint ens donen la raó. A part d'això, no abandonarem mai la negociació directa amb el Govern central. No l'hem abandonada mai i tampoc no l'abandonarem en el futur.

Per altra banda, al final del període d'aplicació de l'Estatut el Govern de la Generalitat proposarà un gran debat en aquest Parlament sobre el grau d'autonomia real que la lectura que s'haurà fet de l'Estatut i de la Constitució ens haurà donat. Sembla lògic que al final d'un període, quan es diu: «Ara, ja, en principi, teniu tot allò que havíeu de tenir», ens assegurem i reflexionem sobre què és això que havíem de tenir i que ens pensàvem que tindríem, i saber què és el que tenim; que fem una reflexió sobre el que volíem que fos l'Estatut i sobre el que finalment serà, sobre l'Estatut de Sau, sobre l'Estatut del 79, sobre el grau real d'autonomia que tindrem. Aquest examen crec que l'hem de fer i jo el proposaré a aquest Parlament durant... no em comprometo a una data exacte, però sí durant l'any que ve.

De fet, jo crec que és tot el país que haurà de fer aquest examen; tota la societat catalana, totes les forces polítiques, socials, el món de la cultura, els sectors econòmics hauran de fer aquest examen.

Alguns diuen —i ho jutgen negativament— que molt probablement, això, si el resultat d'aquesta reflexió col·lectiva no és bo, és decebedor, portarà a la mobilització el poble català. I és possible, però això no és necessàriament dolent, això pot ser bo. En democràcia, i si les coses es fan pels conductes que s'han de fer, pels conductes legals, tothom té dret a mobilitzar-se, és un dret democràtic; i en el nostre cas, a més, un dret nacional.

Nosaltres, que no hem fet recurs a la violència ni en farem,

en darrer terme només en tenim una, d'arma, que és posar tot el pes, en tots els ordres de la societat catalana, al servei d'una reivindicació permanent dels nostres drets com a poble. I arribarà un moment, que ja comença a produir-se, en què el problema ja no serà només i potser principalment nostre, sinó del conjunt de l'Estat. Aquesta actitud displicent, somrient, irònica, de dir «què us passa als catalans?», arribarà un moment que als catalans ens passarà el que ens passi, però a qui passa és a l'Estat, que no funcionarà. El finançament és un problema nostre, però és un problema de no-funcionament, del qual la principal responsabilitat és del qui té més responsabilitat a l'Estat, que és el Govern central.

Arribarà un moment —repeteix—, que ja comença a produir-se, en què el problema ja no serà només, ni potser principalment, nostre, sinó que serà del conjunt de l'Estat. Si s'arribés a perdre la gran oportunitat que aquests anys hi ha hagut, del 75 ençà, de resoldre definitivament el problema polític i institucional dintre de Catalunya, però també en el seu encaix en el conjunt de l'Estat, és a dir, si sis milions de ciutadans amb una personalitat tant definida com la catalana i amb tot el que representen en el camp polític, econòmic i social tornessin a restar al marge de l'Estat, en situació inconfortable, políticament, nacionalment, psicològicament, el problema seria nostre, evidentment, seria nostre, també, perquè ens afectaria i perquè hauríem d'analitzar la nostra part de culpa, que segurament en tindríem, poca o molta, però tornaria a ser dels que amb un concepte en el fons centralista i absorbent d'Espanya haurien conduït a una nova gran frustració catalana i a una nova amputació moral d'Espanya.

Per tant, plantejarem aquest debat, que jo estic segur que tindrà uns efectes importants des del punt de vista de la conscienciació catalana, nacional i política, i de comprensió del que és la situació, i indubtablement uns efectes útils, positius, també, de cara al plantejament o replantejament que s'hagi de fer, al nivell general de l'Estat.

Però bé, ara no vull parlar-los més d'això; en tot cas, si vostès volen, ja en parlarem en el debat de demà. Afortunadament jo he tractat un segon bloc de temes, molt més positiu, molt més —diguem-ne— engrescador, en aquest moment, o que té una marxa més positiva, i per acabar els volia parlar d'això, perquè mentre discutim i defensem els aspectes polítics i institucionals de Catalunya no hem de deixar d'utilitzar tots els mitjans que tenim —i ja dic que en tenim, de polítics, d'institucionals, d'econòmics i, sobretot, el nostre propi poble; tenim mitjans per fer progressar el país.

Això —fer progressar el país— requereix, per damunt de tot, defensar la nostra identitat, superar el nostre handicap polític i institucional, mantenir el nostre bon nivell de convivència; però, a més, requereix —i vaig a això, ara— saber fer entrar la nostra societat amb la modernitat.

Catalunya ha fet servei als seus homes i dones cada cop que històricament ha sabut engranar amb la modernitat. Catalunya ha creat riquesa, ha progressat, ha creat benestar, ha creat cultura durant dos-cents cinquanta anys llargs, perquè, a cada moment que ha calgut adaptar la seva realitat social a la modernitat, ho ha sabut fer. La modernitat no és per a nosaltres —vull subratllar-ho— només un element de progrés, també és un element de supervivència. No ens salvarem només per la llengua, ens salvarem per la nostra capacitat de respondre ade-

quadament a les exigències de cada moment històric. Per això fa tres anys que aquest debat l'intento centrar en el tema de la modernitat, i enguany acabaré el meu discurs anomenant alguns objectius concrets en aquesta línia que el Consell Executiu mirarà d'assolir d'aquí a l'estiu vinent.

Abans, en repassar la nostra obra de Govern durant els darrers dotze mesos, m'he referit a aquella llista, que he llegit molt somerament, de projectes de modernització que vaig proposar l'any passat. Durant els mesos vinents, i de fet durant tota la legislatura, continuaran treballant en aquestes direccions, continuaran treballant en la línia de donar elements de treball que permetin la innovació a les empreses, mirant que el nostre sigui un país en el qual els nostres fills, a més de saber català i castellà, sàpiguen com a mínim una, i a ser possible dues llengües estrangeres, que la informàtica sigui una cosa habitual també en les nostres criatures; procurarem donar una mica més de suport —i en aquest sentit he de dir que el Govern central té una posició, en aquests moments, des del punt de vista de la seva política, més positiva que no temps enrera—, el màxim possible de suport en tot el que sigui recerca..., farem tot això.

Però, a part d'això, voldria precisar uns quants camps més, nous, que l'any passat no vaig dir i en què ja hem començat a treballar o en què començarem a treballar d'aquí a molt poc.

Primer, el de la desburocratització. La nostra filosofia política, i també les característiques de la societat catalana ens fan defensar sempre —avui mateix ho he fet, i potser he allargat deu minuts més del compte el meu discurs parlant-los d'això—, el que en diem la societat civil, l'alliberament de les energies, l'alliberament de les iniciatives, de les persones i els Grups socials.

Però, a la pràctica, la tendència a incrementar la burocràcia sembla inherent a totes les administracions, i cal una molt estricta vigilància per evitar-ho. Per tant, es crearà a la Generalitat un servei específic que podria arribar a convertir-se —segurament amb un altre nom, perquè no és gaire brillant— en una Direcció General, sí, de Desburocratització (*rialles*). Celebro que hagi pogut trencar una mica el to seriós i feixuc. Bé, doncs una Direcció General de Desburocratització, amb aquest o amb un altre nom. Específicament dedicada —això és el que compta, no és el nom—, específicament dedicada a estudiar la forma d'agilitzar, i d'aplicar, la forma d'agilitzar el procés burocràtic. I això, crec que si ho aconseguim fer haurem fet molt modestament —de vegades d'una manera que no s'hi fixarà la gent, no se n'adonarà; millor dit, sí que se n'adonaran, els qui vagin a la finestra—, un gran servei per a la modernització i la impulsió del país. I aprofito això per demanar, sobre això, una actitud similar a totes les altres institucions del país, i d'una manera molt especial als ajuntaments.

Segon punt, el de la innovació tecnològica. Concretament en aquest camp hi ha a punt d'aplicació molt immediata un projecte : projecte de fundació mixta, és a dir, amb aportacions dineràries fetes conjuntament per la Generalitat i per altres institucions, si calgués, i per entitats i persones de la societat civil, especialment del món econòmic, dedicada a la recerca i el desenvolupament tecnològics, és a dir, a donar suport a tot allò que pugui representar un avenç en la línia de la recerca i del desenvolupament tecnològics.

Obviament, en aquesta fundació convé que hi jugui, es pro-

mourà que hi jugui un paper molt important la Universitat. Aquest és un projecte que tindrà ja la seva primera plasmació important en el Pressupost del 86.

Tercer punt, el de la formació. No em refereixo només a coses que ja es fan i que ja són —diguem-ne— valors admesos, no em refereixo només al Pla Quadriennal de Construccions Escolars, per exemple. Sobre això només vull dir que, suposant que la insuficiència pressupostària obligués a cancel·lar projectes d'inversió —cosa que passarà—, procurarem mantenir, en canvi, els compromisos del Pla. Fixin-se que la meua expressió és prudent: procurarem mantenir, tant com es pugui, com un dels objectius prioritaris, els compromisos del Pla.

Però no em refereixo a això, ara, em refereixo també, i sobretot, a posar més l'accent —que ja ho fem, però més encara— en la formació professional, a introduir ensenyament nous i més adaptats a les necessitats de la societat i de l'economia, a familiaritzar més els mestres i els alumnes amb les tècniques i amb els coneixements més moderns.

Exemples concrets d'això —i ben recents— són el projecte de generalitzar —com ja he dit abans— l'ensenyament de la informàtica en totes les escoles d'EGB, i el Projecte de Llei —entrat un d'aquests dies en aquest Parlament— d'ensenyaments no reglats.

Quart punt. L'estímul de l'esperit emprenedor. Els he parlat d'innovació tecnològica, i ja fa temps que hi treballem, i per tant en som uns convençuts. Però, amb això sol, no n'hi ha prou per posar-se al dia, la tecnologia sola no dona sortida als problemes. Per exemple, en uns certs aspectes, pot crear algunes empreses, però poques i sovint produint més desocupació que ocupació; té altres conseqüències indirectes, entenem-nos, però, de fet, els seus efectes —d'ella sola, de la tecnologia—, són insuficients.

El que calen són empreses i iniciatives de tota mena, i moltes, moltíssimes empreses i iniciatives de tota mena, econòmiques i no econòmiques. I això requereix tecnologia, evidentment —no sempre la més de punta, tampoc no ens hem d'obsessionar per la tecnologia de més de punta—, però també requereix un entorn favorable a la creació d'empreses, i sempre requereix esperit d'empresa econòmica o no econòmica, social, cautelar, etcètera.

Per tant, potser és més exacte, perquè és més general, dir que requereix un esperit emprenedor. Prendrem iniciatives, moltes, per fomentar aquest esperit, des d'estimular l'aparició de joves empresaris fins a fomentar la creació d'entitats comarcals de foment. Hem d'estimular el que en Vicens Vives en deia una tremolor de creació i d'iniciativa arreu del país.

Cinquè. El tema de la joventut i del treball. La tasca que la Generalitat fa des de fa cinc anys oferint serveis i infraestructura a la joventut serà continuada, però volem posar l'accent sobre el tema del treball de la gent jove, ja ho he dit abans. Les experiències del 84 i del 85 de col·laboració entre formació professional i gremis, els estudis i la propaganda que s'ha estat fent sobre noves professions i l'èxit realment inesperat que hem vist que tenia aquestes últimes setmanes, i sobretot l'aplicació del Decret d'aprenentatge i treball en pràctiques, ens animen a continuar en aquesta línia i a complementar-la amb noves iniciatives.

Un sisè punt és el de la modernització de les activitats econòmiques. No em refereixo en aquest apartat al conjunt d'activi-

tats pròpies dels departaments econòmics de la Generalitat, sinó a aquelles que han de permetre millores, sovint petites, però que en conjunt eleven el nivell de la nostra activitat econòmica: serveis d'homologació i d'assaig, serveis de diagnòstic de microelectrònica, de disseny, d'estalvi energètic i d'aigua, com ja he dit, d'informatització, d'exportació de nous productes, etcètera. Tot això ja s'ha iniciat, però ha de tenir l'any que ve un abast molt més gran.

Aquesta orientació no es limitarà al camp industrial; cal aquesta mateixa activitat en el dels serveis i en el del turisme, i més especialment encara en el de l'agricultura i la ramaderia, a les quals la incorporació a la Comunitat Econòmica Europea planteja un considerable desafiament.

Finalment, com a exemple especialment destacat del que vol dir nous productes i nous camps d'actuació —ja n'he parlat una mica abans—, faig esment del projecte de desenvolupament important, a fons, de l'aqüicultura.

Setè punt. El de la projecció i la interrelació internacionals, especialment en dos terrenys, el cultural i l'econòmic. Ja he parlat abans de la necessitat que Catalunya té de no deixar-se tancar en un reducte provincial; el que passa és que moltes vegades ens diuen —i ara no faig referència a cap opció política— que som tancats, que no ens movem de casa, que som provincians, i cada vegada que intentem sortir miren de picar-nos els dits. Però la veritat és que nosaltres no ens hem de deixar tancar, en cap sentit, ni físicament, ni econòmicament, ni, sobretot, mentalment, en cap reducte provincial.

I, concretament, en el camp econòmic, crec que hem de mirar de fer de Catalunya un centre internacional, un centre on la gent vingui, una plaça on es trobi gent que va i que ve, gent que porta coses de fora, gent que s'enduu coses d'aquí. Hem d'estimular tot el que sigui foment de l'exportació, però també captació de capitals i de tècniques de fora. I una actuació concreta que farà la Generalitat en aquest sentit serà la creació d'un servei per facilitar el contacte i la relació entre empreses catalanes i empreses estrangeres i, com a activitat concreta dintre d'aquest capítol, he de dir que continuarem, a través del Patronat Català Pro Europa, duent a terme el treball que ja fem des de temps, per tal de preparar la societat catalana per a la integració europea.

Senyores i senyors Diputats, el discurs que, d'una manera constant i sistemàtica, miro de fer arribar al poble de Catalunya és que disposem de trumfos, de cartes, per anar endavant. Jo hi he dedicat avui una bona estona del meu discurs. Entenc que res no ens recompensaria tant, a mi personalment, al nostre Govern, però, sobretot, a l'interès del país, com que poguéssim incidir positivament sobre la moral col·lectiva, sobre la fibra íntima del nostre poble, sobre la seva cohesió, sobre la seva energia.

Per tant, entenc —ho repeteixo, hi insisteixo— que tenim cartes per continuar la nostra identitat, que tenim cartes per fer donar al nostre poble un salt de qualitat, per posar al dia la nostra economia, per crear benestar social, per reforçar la nostra convivència, per assimilar bé l'impacte de la integració europea, per respondre positivament al desafiament de la modernitat, i és el mateix discurs que avui els he fet, aquest. I el faig amb un absolut convenciment; en aquest sentit, jo tinc una fe absoluta en el poble català, i és així com jo sempre acabo, des del discurs amb una alta instància econòmica, políti-

ca, social, fins a qualsevol festa major, és així com jo sempre acabo els meus discursos.

Però avui, amb la segurat que el país ho entén i en mesura la importància i que, per tant, assumeix el repte polític, social i nacional que representa, i, amb la seguretat també que això no alterarà ni la seva moral ni la seva manera de fer alhora serena i decidida, he d'afegir una cosa, he d'afegir que Catalunya té, entre altres, el dret a tenir l'Estatut que va reclamar, que no és el que ara està sortint d'una lectura dels textos legals que té poc a veure amb la que es feia fa cinc anys, i que té dret a no ser discriminada econòmicament, com ara està passant, i que té necessitat d'aquest reconeixement estatutari, és a dir, polític i econòmic, que reclama. I, encara més, que resoldre aquest tema és en bona part cosa nostra, però també, i en certs aspec-

tes sobretot, dels qui tenen la màxima responsabilitat en la governació de l'Estat. A ells dirigeixo aquestes darreres paraules : poden comptar amb la lleial col·laboració de Catalunya i, òbviament, del seu Govern, i amb tota la nostra voluntat de diàleg i de negociació, d'ells, n'esperem iniciativa, sentit de justícia i visió de Catalunya com una qüestió d'Estat.

Senyores i senyors Diputats, senyor President, moltes gràcies per la seva atenció.

El Sr. PRESIDENT : Moltes gràcies, Molt Honorable senyor President. Ara hem de procedir a suspendre la sessió, que continuarà demà a dos quarts de deu del matí.

Se suspèn la sessió.

(És la una del migdia i cinc minuts.)